Napredni razvoj programske potpore za web

predavanja -2022./2023.

4. HTML5

Creative Commons

- slobodno smijete:
 - dijeliti umnožavati, distribuirati i javnosti priopćavati djelo
 - prerađivati djelo
- pod sljedećim uvjetima:
 - imenovanje: morate priznati i označiti autorstvo djela na način kako je specificirao autor ili davatelj licence (ali ne način koji bi sugerirao da Vi ili Vaše korištenje njegova djela imate njegovu izravnu podršku).
 - nekomercijalno: ovo djelo ne smijete koristiti u komercijalne svrhe.
 - dijeli pod istim uvjetima: ako ovo djelo izmijenite, preoblikujete ili stvarate koristeći ga, preradu možete distribuirati samo pod licencom koja je ista ili slična ovoj.

U slučaju daljnjeg korištenja ili distribuiranja morate drugima jasno dati do znanja licencne uvjete ovog djela. Od svakog od gornjih uvjeta moguće je odstupiti, ako dobijete dopuštenje nositelja autorskog prava. Ništa u ovoj licenci ne narušava ili ograničava autorova moralna prava. Tekst licence preuzet je s http://creativecommons.org/

Uvod

- HTML (HyperText Markup Language) je prezentacijski jezik za strukturiranje i prezentiranje sadržaja za web
 - Osnovni jezik koji upotrebljavamo za izradu web stranica. Web preglednicima daje podatke o sadržaju i strukturi učitane web stranice, a preglednik od tih podataka oblikuje i prikazuje web stranicu.
- HTML je jezik za označavanje hipertekstualnih dokumenata
- HTML je jezik za opis web stranica
- Definirao ga je 1990. godine sir Timothy Berners-Lee, pri World Wide Web konzorciju (W3C), organizaciji koja brine o standardizaciji web tehnologija i razvoju weba
- Markup = označavanje sadržaja u strukturi tekstualnog dokumenta

The best programming language html

Nova svojstva HTML5

HTML

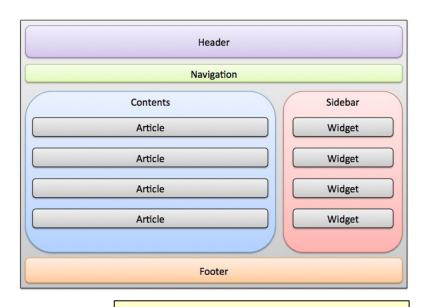
- HTML5 je posljednji HTML standard
 - Objavljen 01/2008., W3C Recommendation/update 10/2014.
- Svi HTML5 dokumenti počinju s tagom <!DOCTYPE html>
 - Prije <html> taga i bilo kojih drugih znakova (npr. razmak)
- Provjerite → W3C Markup Validation Service: https://validator.w3.org/
- Što je novo u HTML5 u odnosu na prethodne verzije HTML-a?
 - HTML5 semantičke oznake (semantic layout structure)
 - Canvas API
 - Multimedia API
 - Drag and Drop API
 - History API
 - Mikropodaci (Microdata API)
 - Web Storage API
 - Geolocation API
 - Web workers API
 - WebSocket API
 - Offline Web Applications
 - **■** Web SQL Database API (deprecated and removed in Chromium 97 → Web Storage API)

https://html.com/html5/

HTML5 semantičke oznake

- Pridonose strukturiranju kôda web stranice tako da je bolje čitljiv računalima (parsiranje) i ljudima (programeri)
- Zamjena za učestalo korištenje <div></div> taga
 - <div></div> ne pruža nikakve informacije o stranici i njezinom sadržaju tražilicama, dok semantičke oznake to čine

```
<footer>
    Posted by: John Doe
    Contact: <a href="mailto:someone@example.com">
        someone@example.com</a>.
</footer>
```


HTML5 semantic layout structure

```
<main>
    <h1>Programming
languages</h1>
    Languages HTML and
CSS are intended for site
layout.

    <article>
    <h2>HTML</h2>
```

```
<address>
Visit us at:<br>
Example.com<br>Box 314, Disneyland<br>
USA
</address>
```

Provjera podrške HTML5 značajki u preglednicima

HTML5 feature detection biblioteka


```
Detektira HTML5 značajke koje web preglednik podržava <a href="html class="no-js">html class="no-js">
```

<script src="modernizr.js" type="text/javascript"></script>

- JavaScript, otvoreni kod, automatski se pokreće unutar HTML5 koda u web pregledniku koji se provjerava za podršku HTML5 značajki
- Dva načina rada:
 - Unutar CSS
 - Ako značajka nije podržana automatski se generira CSS klasa s prefiksom no-
 - Ako je podržana generira se odgovarajuća Modernizr CSS klasa bez prefiksa no-
 - Unutar JavaScripta
 - Logički upit nad varijablom zastavicom značajke

```
.no-cssgradients .header {
   background: url("images/glossybutton.png");
}
.cssgradients .header {
   background-image: linear-
gradient(cornflowerblue, rebeccapurple);
}
```

```
Modernizr.featuretodetect

if (Modernizr.webgl) {
   /* Script A */
} else {
   /* Script B */
}
```

https://www.hongkiat.com/blog/modernizr/

Canvas API (1)

- Platno (Canvas) = područje HTML5 web stranice fiksne veličine unutar kojeg je moguće crtati grafičke oblike i prikazivati slike korištenjem JavaScript kôda
 - JavaScript služi kao programsko sredstvo za dinamičku izradu računalne grafike i animacija
 - JavaScript može pristupiti Canvas objektu i manipulirati njegova svojstva kroz velik broj ugrađenih funkcija
 - Canvas objekt je pravokutnik na HTML5 web stranici s definiranom visinom i dužinom

```
<canvas id="myCanvas" width="320" height="240" style="border:1px solid #d3d3d3;">
    Your browser does not support the HTML5 canvas tag.
</canvas>
```

Canvas element id="myCanvas" s rubom

- Za upotrebu Canvasa nisu potrebne dodatne biblioteke već kompatibilan web preglednik i uređivač kôda koji se koristi
- Tipično u Canvasu prikazuje se 2D računalna grafika, a koristi se WebGL (Web Graphics Library) za 3D grafiku web stranica unutar bilo kojeg kompatibilnog web preglednika bez korištenja dodatnih priključaka (plug-in)
- Objekt Canvas može se koristiti za vizualizaciju podataka, web aplikacije, animiranu grafiku, računalne igre...

Canvas API (2)

- Temelji se na bitmapama
 - Sve što je iscrtano predstavlja jednu jedinstvenu sliku
 - Svaka promjena zahtjeva ponovno crtanje slike koja se prikazuje
- Prije uvođenja Canvas elementa web preglednici su koristili SVG za crtanje unutar web stranica
- Za razliku od Canvasa, SVG koristi vektorsku grafiku koji elemente iscrtava kao odvojene DOM objekte, a kod promjene SVG objekta web preglednik mora automatski izmijeniti grafički prikaz objekta

Canvas API (3)

- Canvas koristi standardni koordinatni sustav gdje se koordinata (0,0) nalazi
 u gornjem-lijevom kutu područja za prikaz preglednika (rendering area).
 - Duž x-osi vrijednost koordinata se povećava prema desnom rubu canvasa, dok vrijednost koordinata y-osi raste prema donjem rubu Canvasa.
- Svaki Canvas element ima vlastiti kontekst (getContext("2d"))
- Kontekst crtanja (drawing context) je memorijski objekt koji definira sve metode i svojstva crtanja. Kontekst crtanja pruža API za crtanje raznih oblika i teksta, prikazivanje slika, manipulaciju slika, ...

```
var moj_canvas = document.getElementById("mojCanvas");
var moj_kontekst = moj_canvas.getContext("2d");
```

Dimenzije se zadaju u konstrukturu Canvas objekta ili korištenjem width i height atributa

```
moj_canvas.width = 480;
moj_canvas.height = 200;
```

- Potrebno je obrisati područje Canvas elementa za ponovno crtanje
 - clearRect (x koordinata, y koordinata, širina, visina)
 - Promjenom dimenzija Canvas objekta sva svojstva konteksta postavljaju se na početne pretpostavljane vrijednosti

Canvas API – Crtanje pravokutnika (1)

- Crtanje pravokutnika postiže se jednom od metoda kao što je fillRect (x koordinata, y koordinata, širina, visina) koja crta ispunjen pravokutnik.
 - Ako stil ispune nije drugačije zadan, pravokutnik uzima zadani stil, tj. crnu ispunu.
- Ostale često korištene metode:
 - rect() stvara pravokutnik, a za prikaz moraju se obavezno koristi metode stroke() ili fill()
 - strokeRect() crta pravokutnik bez ispune
 - clearRect() briše sadržaj pravokutnika

```
var c = document.getElementById("myCanvas");
var ctx = c.getContext("2d");
ctx.beginPath();
ctx.rect(20, 20, 150, 100);
ctx.stroke();
```

Canvas API – Crtanje pravokutnika (2)

Canvas API – Stilovi, boje i sjene (1)

- Svaki kontekst crtanja pamti svojstva sve dok je web stranica otvorena ili se ponovno ne pokrene.
- Vrijednost svojstva konteksta crtanja definira se prije crtanja na Canvas.
 - Ako vrijednost nije definirana koristi se pretpostavljena vrijednost ili posljednja zadana vrijednost.
 - Svojstvo fillStyle može biti boja, uzorak ili gradijent koji se koristi za ispunu, a početna zadana vrijednost za fillStyle je crna boja.

```
var c = document.getElementById("myCanvas");
var ctx = c.getContext("2d");
ctx.fillStyle = "#FF00000";
ctx.fillRect(20, 20, 150, 100);
```


Canvas API – Stilovi, boje i sjene (2)

 Svojstvo strokeStyle može biti boja, uzorak ili gradijent koji se koristi za crtanje rubova, a početna zadana vrijednost za strokeStyle je crna boja.

```
var c = document.getElementById("myCanvas");
var ctx = c.getContext("2d");
ctx.strokeStyle = "#FF00000";
ctx.strokeRect(20, 20, 150, 100);
```

 Svojstvo shadowColor određuje boju koja će se koristiti kao sjena, a početna zadana vrijednost za shadowColor je crna boja.

```
var c = document.getElementById("myCanvas");
var ctx = c.getContext("2d");
ctx.shadowBlur = 20;
ctx.shadowColor = "black";
ctx.fillStyle = "red";
ctx.fillRect(20, 20, 100, 80);
```

Canvas API – Stilovi, boje i sjene (3)

- Metoda createLinearGradient (x koordinata, y koordinata, x koordinata, y koordinata) stvara linearni gradijent koji se može iskoristiti za ispunu pravokutnika, krugova, linija, teksta i ostalih oblika. Vrijednosti koje se prosljeđuju metodi su početna koordinata gradijenta i završna koordinata gradijenta.
- Metodom addColorStop (pozicija, boja) određuje boju i položaj gradijenta.

```
var c = document.getElementById('myCanvas');
var ctx = c.getContext('2d');

var grd = ctx.createLinearGradient(0, 0, 170, 0);
grd.addColorStop(0, "black");
grd.addColorStop(1, "white");

ctx.fillStyle = grd;
ctx.fillRect(20, 20, 150, 100);
```

Canvas API – Stilovi, boje i sjene (4)

- Ostale metode za stvaranje stilova, boja i sjena su createPattern() i createRadialGradient()
 - Metoda createPattern() ponavlja navedeni element u određenom smjeru. Taj element može biti slika, video ili neki drugi Canvas. Ponavljajući element može se koristiti kao ispuna pravokutnika, krugova, linija, teksta i ostalih oblika.
 - Metoda createRadialGradient() stvara kružni gradijent, a metoda addColorStop() određuje boje i njihove pozicije na gradijentu.

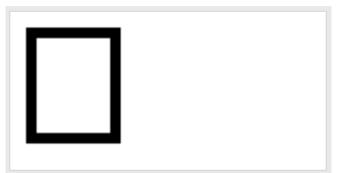
```
var c = document.getElementById("myCanvas");
var ctx = c.getContext("2d");
var img = document.getElementById("lamp");
var pat = ctx.createPattern(img, "repeat");
ctx.rect(0, 0, 150, 100);
ctx.fillStyle = pat;
ctx.fill();
```

Canvas API – Stilovi linija

- Svojstvo lineWidth zadaje trenutnu širinu linije u pikselima, a zadana vrijednost za lineWidth je 1.
- Ostala svojstva stilova linija su lineCap, lineJoin i miterLimit. Svojstvo lineCap zadaje stil završetka linija, svojstvo lineJoin zadaje tip ugla koji se stvara kada se dvije linije susretnu, a svojstvo miterLimit zadaje maksimalnu dužinu između unutarnjeg ugla i vanjskog ugla kada se dvije linije susretnu.

```
var c = document.getElementById("myCanvas");
var ctx = c.getContext("2d");
ctx.lineWidth = 10;
ctx.strokeRect(20, 20, 80, 100);
```



```
ctx.lineWidth = 10;
ctx.lineJoin = "miter";
ctx.miterLimit = 5;
ctx.moveTo(20, 20);
ctx.lineTo(50, 27);
ctx.lineTo(20, 34);
ctx.stroke();
```

Canvas API – Putanje

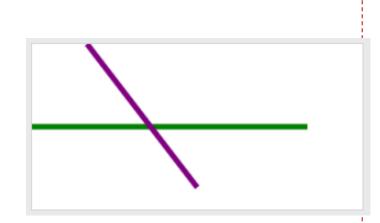

- Metoda beginPath() započinje putanju ili resetira trenutnu putanju linije.
- Metoda moveTo (x koordinata, y koordinata) određuje početnu koordinatu linije, lineTo (x koordinata, y koordinata) zadaje krajnju koordinatu linije.
- Metoda stroke() na kraju crta zadanu liniju.

```
var c = document.getElementById("myCanvas");
var ctx = c.getContext("2d");

ctx.beginPath();
ctx.lineWidth = "5";
ctx.strokeStyle = "green"; // Green path
ctx.moveTo(0, 75);
ctx.lineTo(250, 75);
ctx.stroke(); // Draw it

ctx.beginPath();
ctx.strokeStyle = "purple"; // Purple path
ctx.moveTo(50, 0);
ctx.lineTo(150, 130);
ctx.stroke(); // Draw it
```


Canvas API – Tekst (1)

- Za ispis teksta u objekt Canvas prvo je potrebno odrediti font koji će se za to koristiti i postaviti njegova svojstva (barem veličina).
- Nakon što je font definiran koristi se fillText() metoda za ispis teksta.
- Umjesto korištenja fillText() metode mogu se koristiti i druge metode za ispis i formatiranje teksta:
 - strokeText() crta konture oko teksta
 - strokeStyle definira boju konture
 - lineWitdh definira debljinu konture
 - measureText() vraća objekt sa širinom zadanog teksta
- Svojstva za crtanje teksta su textAlign i textBaseline
 - Svojstvo textAlign zadaje poravnanje za tekstualni sadržaj prema zadanoj točki sidrišta.
 - Svojstvo textBaseline zadaje tekstualnu osnovicu koja se rabi pri izradi teksta.

Canvas API – Tekst (2)

```
var c = document.getElementById("myCanvas");
var ctx = c.getContext("2d");
                                                Hello World!
                                                Big smile!
ctx.font = "20px Georgia";
ctx.fillText("Hello World!", 10, 50);
ctx.font = "30px Verdana";
// Create gradient
var gradient = ctx.createLinearGradient(0, 0, c.width, 0);
gradient.addColorStop("0"," magenta");
gradient.addColorStop("0.5", "blue");
gradient.addColorStop("1.0", "red");
// Fill with gradient
ctx.fillStyle = gradient;
ctx.fillText("Big smile!", 10, 90);
                                                width:154.497070312
                                                Hello World
var c = document.getElementById("myCanvas");
var ctx = c.getContext("2d");
ctx.font = "30px Arial";
var txt = "Hello World"
ctx.fillText("width:" + ctx.measureText(txt).width, 10, 50)
ctx.fillText(txt, 10, 100);
```

Canvas API – Tekst (3)

```
var c = document.getElementById("myCanvas");
var ctx = c.getContext("2d");
// Create a red line in position 150
ctx.strokeStyle = "red";
                                                                   textAlign=start
                                                           textAlign=end
ctx.moveTo(150, 20);
                                                                   textAlign=left
ctx.lineTo(150, 170);
                                                              textAlign=center
ctx.stroke();
                                                          textAlign=right
ctx.font = "15px Arial";
// Show the different textAlign values
ctx.textAlign = "start";
ctx.fillText("textAlign=start", 150, 60);
ctx.textAlign = "end";
ctx.fillText("textAlign=end", 150, 80);
ctx.textAlign = "left";
ctx.fillText("textAlign=left", 150, 100);
ctx.textAlign = "center";
ctx.fillText("textAlign=center", 150, 120);
ctx.textAlign = "right";
ctx.fillText("textAlign=right", 150, 140);
```

Canvas API – Tekst (4)

```
var c = document.getElementById("myCanvas");
var ctx = c.getContext("2d");
//Draw a red line at y = 100
ctx.strokeStyle = "red";
ctx.moveTo(5, 100);
                                              Bottom Middle Alphabetic Hanging
ctx.lineTo(395, 100);
                                          aoT
ctx.stroke();
ctx.font = "20px Arial"
//Place each word at y = 100 with different textBaseline values
ctx.textBaseline = "top";
ctx.fillText("Top", 5, 100);
ctx.textBaseline = "bottom";
ctx.fillText("Bottom", 50, 100);
ctx.textBaseline = "middle";
ctx.fillText("Middle", 120, 100);
ctx.textBaseline = "alphabetic";
ctx.fillText("Alphabetic", 190, 100);
ctx.textBaseline = "hanging";
ctx.fillText("Hanging", 290, 100);
```

Canvas API – Crtanje slika (1)

- drawImage (objekt slike, x koordinata, y koordinata)
 - Omogućuje crtanje slika, videa ili drugih Canvas elemenata
 - Metodi se prosljeđuje objekt koji se crta i koordinate gornjeg lijevog kuta objekta

```
<!DOCTYPE html>
<html>
<body>
   Image to use:
   <img id="fer img" width="640" height="480" src="fer-1600x1000.jpg" alt="FER">
   Canvas:
   <canvas id="myCanvas" width="320" height="240" style="border:1px solid #d3d3d3;">
     Your browser does not support the HTML5 canvas tag.
   </canvas>
   <script>
     window.onload = function () {
         var c = document.getElementById("myCanvas");
         var ctx = c.getContext("2d");
         var img = document.getElementById("fer img");
         ctx.drawImage(img, 10, 10, 150, 180);
   </script>
</body>
</html>
```


Canvas API – Crtanje slika (2)

- Prije pozivanja drawImage() metode potrebno je definirati sliku.
- HTML5 pruža tri načina dobivanja slike za crtanje.
 - Pomoću metode createImageData()
 - Sporo jer se objekt kreira prije korištenja.
 - 2. Korištenjem HTML elementa navedenog u stranici te kopiranje te slike u Canvas objekt

```
<img id="imageCrop" src="slika.jpg">
var img = document.getElementById("imageCrop");
context.drawImage(img, 10, 10);
```

- 3. Učitavanjem slike iz datoteke na disku
 - Potrebno je pričekati da se slika učita u potpunosti (onload)

Canvas API - Crtanje slika (3)

```
var c = document.getElementById("myCanvas");
var ctx = c.getContext("2d");
var imgData = ctx.createImageData(100, 100);
var i;
for (i = 0; i < imgData.data.length; i += 4) {
  imgData.data[i+0] = 255;
  imgData.data[i+1] = 0;
  imgData.data[i+2] = 0;
  imgData.data[i+3] = 255;
}
ctx.putImageData(imgData, 10, 10);</pre>
```

```
Određivanje boje (R, G, B, Alpha)
R = 0...255, crvena komponenta
G = 0...255, zelena komponenta
B = 0...255, plava komponenta
Alpha = 0...255, prozirnost (255 potpuno vidljiv)
```

Povezivanje grafike i JavaScripta u HTML5 (1)

Pogon jednostavne HTML5 računalne igre:

```
<!DOCTYPE html>
<html>
   <head>
      <title>Vrlo jednostavna HTML5 igra</title>
      <style>
      canvas {
         border:1px solid #000000;
                                         CSS Canvas elementa u kojemu će se prikazivati igra
         background-color: #f1f1f1;
      }
      </style>
      <script>
      var myGamePiece;
                                                      Generira se jedna komponenta u igri. Crveni pravokutnik.
      function startGame() {
         myGamePiece = new component(30, 30, "red", 150, 150);
         myGameArea.start();
                                 Poziva se glavna funkcija komponente
```

Vrlo jednostavna HTML5 igra

Povezivanje grafike i JavaScripta u HTML5 (2)

```
var myGameArea = {
         canvas : document.createElement("canvas"),
         start : function() {
            this.canvas.id = "myGameCanvas";
                                                  Dinamički se generira Canvas objekt i umeće u DOM web stranice
            this.canvas.width = 480;
            this.canvas.height = 270;
            this.context = this.canvas.getContext("2d");
            document.body.insertBefore(this.canvas, document.body.childNodes[0]);
            this.frameNo = 0;
            this.interval = setInterval(updateGameArea, 20);
         },
         stop : function() {
            clearInterval(this.interval);
         },
         clear : function() {
            this.context.clearRect(0, 0, this.canvas.width, this.canvas.height);
```

Povezivanje grafike i JavaScripta u HTML5 (3)

```
function component(width, height, color, x, y, type) {
                                                                 Glavna funkcija koja definira ponašanje objekta u igri
         this.type = type;
         this.width = width;
         this.height = height;
                                     Svojstva objekta (atributi)
         this.speed x = 2;
         this.speed_y = 2;
         this.x = x;
         this.y = y;
         this.update = function() {
            ctx = myGameArea.context;
            ctx.save();
                                                     Funkcija se poziva kod svakog osvježavanja i crta komponentu
            ctx.translate(this.x, this.y);
            ctx.fillStyle = color;
            ctx.fillRect(this.width / -2, this.height / -2, this.width, this.height);
            ctx.restore();
         this.newPos = function() {
                                                       Način kako se objekt kreće u Canvas objektu
            if (this.x - this.width / 2 < 0)
               this.speed x = 2;
            else if ((this.x + this.width / 2) >= myGameArea.context.canvas.width)
               this.speed x = -2;
            if (this.y - this.height / 2 < 0)</pre>
               this.speed v = -2;
            else if ((this.y + this.height / 2) >= myGameArea.context.canvas.height)
               this.speed y = 2;
            this.x += this.speed x;
                                           Promjena položaja (izračunavaju se nove x,y koordinate komponente)
            this.y -= this.speed y;
```

Povezivanje grafike i JavaScripta u HTML5 (4)

```
function updateGameArea() {
    myGameArea.clear();
    myGamePiece.newPos();
    myGamePiece.update();
}

</script>

</head>

<body onload="startGame()">

    (body onload="startGame()">

    (h1>Vrlo jednostavna HTML5 igra</h1>
    </body>
</html>

Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta

|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta
|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta
|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta
|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta
|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta
|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta
|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta
|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta
|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta
|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta
|
Sto se događa kod svakog osvježavanja Canvas objekta
|
St
```

Povezivanje grafike i JavaScripta u HTML5 (5)

```
<!DOCTYPE html>
<html>
   <head>
      <title>Canvas onClick</title>
   </head>
                                                 Definiranje Canvas elementa
   <body>
      <canvas id="myCanvas" width="350" height="300" style="border:1px solid #000000;"></canvas>
      <h1>Obrada Canvas onClick događaja</h1>
      <div>
        <dialog id="Dialogbox" style="width:50%;background-color:#CCC; border:1px solid black;">
        Primjer poruke
        <button id="btnHide">Close</button>
                                                 DIV element za poruku koji će se prikazati dialog na Canvas onClick događaj
        </dialog>
        </div>
        <script type="text/JavaScript">
                                                                 Funkcija obrađuje onClick događaj na Canvas i prikazuje DIV
        (function() {
            var dialog = document.getElementById('Dialogbox');
            document.getElementById('myCanvas').onclick = function() {
                dialog.show();
            document.getElementById('btnHide').onclick = function() {
                dialog.close();
            };
                                                 Na onClick događaj tipke btnHide dialog više nije vidljiv
        })();
        </script>
   </body>
</html>
```

Geolocation API (1)

- Dohvaća zemljopisni položaj preglednika
 - Ako ga je moguće odrediti
 - Ako postoji dozvola za pristup podacima
- Najvažnija sučelja:
 - Geolocation osnovni razred
 - GeolocationPosition predstavlja položaj korisnika
 - GeolocationCoordinates koordinate korisnika
 - GeolocationPositionError greška položaja
 - Navigator.geolocation ulazna točka u Geolocation
 API, vraća instancu Geolocation razreda

Geolocation API (2)


```
navigator.geolocation.getCurrentPosition(
   function(position) {
      position.coords.latitude;
      position.coords.latitude;
   }, function(error) {
      // Šifra greške:
      // 0: unknown error
      // 1: permission denied
      // 2: position unavailable
      // 3: timed out
   });
```

```
navigator.geolocation.watchPosition
(function(position) {
    // Prati promjene trenutne lokacije
});
```

Geolocation API (3)

Drugi argument u metodi getCurrentPosition() koristi se za obradu grešaka:

```
function showError(error) {
  switch(error.code) {
    case error.PERMISSION DENIED:
      x.innerHTML = "User denied the request for Geolocation."
      break;
    case error.POSITION UNAVAILABLE:
      x.innerHTML = "Location information is unavailable."
      break;
    case error.TIMEOUT:
      x.innerHTML = "The request to get user location timed out."
      break;
    case error.UNKNOWN ERROR:
      x.innerHTML = "An unknown error occurred."
      break;
```

Geolocation API (4)

- HTML5
 Geolocation API
- U slučaju uspjeha metoda getCurrentPosition() vraća objekt koji ima sljedeća svojstva:
 - coords.latitude zemljopisna širina
 - coords.longitude zemljopisna dužina
 - coords.accuracy točnost
 - coords.altitude visina u metrima, ako je taj podatak dostupan
 - coords.altitudeAccuracy točnost podatka o visini (m)
 - coords.heading smjer kretanja (°), u stupnjevima u smjeru kretanja kazaljke na satu od smjera sjevera
 - coords.speed brzina (m/s)
 - Timestamp datum i vrijeme

```
<!DOCTYPE html>
                           Geolocation API – osnovni primjer
<html>
<body>
Click the button to get your coordinates.
<button onclick="getLocation()">Try It</button>
w3schools.com/html/tryit.asp?filename=tryhtml5_geolocation
                                                                          ×
                                                    www.w3schools.com wants to
<script>
                                                      Know your location
var x = document.getElementById("demo");
                                                                 Allow
                                                                       Block
function getLocation() {
  if (navigator.geolocation) {
    navigator.geolocation.getCurrentPosition(showPosition);
  } else {
    x.innerHTML = "Geolocation is not supported by this browser.";
function showPosition(position) {
  x.innerHTML = "Latitude: " + position.coords.latitude +
  "<br>Longitude: " + position.coords.longitude;
                                                         Click the button to get your coordinates.
</script>
                                                          Try It
</body>
</html>
                                                         Latitude: 45.8348464
                                                         Longitude: 15.970761
```

Geolocation API – Google Maps (1)

```
let map, infoWindow;
                                                                                                  HTML5
                       Početna lokacija prikaza karte i razina zooma
function initMap() {
                                                                                                  Geolocation API
 map = new google.maps.Map(document.getElementById("map"), {
   center: { lat: -34.397, lng: 150.644 },
   zoom: 10,
 });
  infoWindow = new google.maps.InfoWindow();
  const locationButton = document.createElement("button");
  locationButton.textContent = "Pan to Current Location";
 locationButton.classList.add("custom-map-control-button");
 map.controls[google.maps.ControlPosition.TOP CENTER].push(locationButton);
 locationButton.addEventListener("click", () => {
   // Try HTML5 geolocation.
                                                  Dohvaćanje trenutnog položaja
   if (navigator.geolocation) {
                                                                                                        Obrada greške
      navigator.geolocation.getCurrentPosition(
        (position) => {
                                                          function handleLocationError(browserHasGeolocation,
          const pos = {
            lat: position.coords.latitude,
                                                          infoWindow, pos) {
                                                            infoWindow.setPosition(pos);
            lng: position.coords.longitude,
                                                            infoWindow.setContent(
          };
                                       Pomicanje karte
                                                              browserHasGeolocation
                                                                ? "Error: The Geolocation service failed."
          infoWindow.setPosition(pos);
                                                                : "Error: Your browser doesn't support geolocation."
          infoWindow.setContent("Location found.");
          infoWindow.open(map);
                                                            );
                                                            infoWindow.open(map);
          map.setCenter(pos);
        },
        () => {
         handleLocationError(true, infoWindow, map.getCenter());
      );
   } else {
      // Browser doesn't support Geolocation
      handleLocationError(false, infoWindow, map.getCenter());
 });
                                                                                                                    35
```

napreum razvoj programske potpore za web

Geolocation API – Google Maps (2)

- Primjeri:
 - Primjer1 TrenutnaLokacija
 - Primjer2 Lokalizacija
 - Primjer3 DogađajiMarkeri1
 - Primjer4 DogađajiMarkeri2
 - Primjer5 DogađajiMarkeri3
- Izvorni kod ovih primjera nalazi se u GitHub repozitoriju predmeta

Geolocation API – OpenStreetMaps


```
function geoFindMe() {
    const status = document.querySelector('#status');
    const mapLink = document.querySelector('#map-link');
   mapLink.href = '';
                                                  <button id = "find-me">Show my location</button><br/>
   mapLink.textContent = '';
                                                  <a id = "map-link" target=" blank"></a>
   function success(position) {
      const latitude = position.coords.latitude;
      const longitude = position.coords.longitude;
     status.textContent = '';
      mapLink.href = `https://www.openstreetmap.org/#map=18/${latitude}/${longitude}`;
      mapLink.textContent = `Latitude: ${latitude} °, Longitude: ${longitude} °`;
   function error() {
      status.textContent = 'Unable to retrieve your location';
    if(!navigator.geolocation) {
      status.textContent = 'Geolocation is not supported by your browser';
    } else {
     status.textContent = 'Locating...';
      navigator.geolocation.getCurrentPosition(success, error);
  document.guerySelector('#find-me').addEventListener('click', geoFindMe);
```

Geolocation API – OpenStreetMaps


```
function geoFindMe() {
    const status = document.querySelector('#status');
    const mapLink = document.querySelector('#map-link');
   mapLink.href = '';
                                                  <button id = "find-me">Show my location</button><br/>
   mapLink.textContent = '';
                                                  <a id = "map-link" target=" blank"></a>
   function success(position) {
      const latitude = position.coords.latitude;
      const longitude = position.coords.longitude;
      status.textContent = '';
      mapLink.href = `https://www.openstreetmap.org/#ma
      mapLink.textContent = `Latitude: ${latitude} °, I
   function error() {
      status.textContent = 'Unable to retrieve your lod
    if(!navigator.geolocation) {
      status.textContent = 'Geolocation is not supported by your browser';
    } else {
      status.textContent = 'Locating...';
                                                           Show my location
      navigator.geolocation.getCurrentPosition(success,
                                                          Latitude: 45.8181636°, Longitude: 15.9486195°
  document.guerySelector('#find-me').addEventListener('
```

Web Storage API (1)

- HTML5 stranice mogu pohranjivati podatke lokalno u web pregledniku
 - Podaci se razmjenjuju samo na zahtjev, a ne kod svakog HTML requesta
 - Podaci su strukturirani kao uređeni parovi naziv/vrijednost (name/value pair)
 - Web stranica može pristupiti podacima koje je prethodno pohranila, a ne i od drugih web stranica
 - Storage limit je puno veći (>5MB)
 - Podaci se nikad ne prenose na poslužitelj
- Sigurniji i brži mehanizam od kolačića (cookies)

Web Storage API (2)

- Nova svojstva objekta Window za pohranu podataka:
 - window.localStorage
 - Trajna pohrana, bez vremena isteka
 - window.sessionStorage
 - Podaci perzistiraju samo unutar sesije, podaci se brišu kada se prozor (ili tab) web preglednika zatvori
- Događaj:
 - StorageEvent
 - Generira se nakon svake promjene prostora za pohranu (storage area)
 - WindowEventHandlers.onstorage
 - Metoda za obradu događaja, npr. pohrana novog zapisa

Web Storage API (3)

Prije korištenja dobro je provjeriti da li preglednik podržava HTML5 Web Storage API:

```
if (typeof (Storage) !== "undefined") {
    // Programski kod za localStorage i sessionStorage
}
else {
    // HTML5 Web Storage funkcionalnost nije podržana
}
```

!== Strict inequality operator

- 'Incognito', 'Private Browsing'
 - Svi podaci se brišu nakon zatvaranja preglednika, ne prozora ili taba
 - Različite implementacije ovisno o pregledniku

Web Storage API – primjer (1)

Primjer uporabe:

```
Sučelje Storage

    .setItem() // Pohrani (setter)

    .getItem() // Dohvati/pročitaj (getter)

    .removeItem() // Izbriši zapis

    .clear() // Izbriši sve zapise
```

```
<!DOCTYPE html>
<html>
    <head>
        <script>
           function countClicks() {
                if (localStorage.clickcount) {
                    localStorage.clickcount = Number(localStorage.clickcount) + 1;
                } else {
                    localStorage.clickcount = 1;
                document.getElementById('target').innerHTML = localStorage.clickcount;
        </script>
    </head>
    <body>
        You have clicked the button <span id='target'></span> time(s).
        <button type="button" onclick=countClicks()>
           Count
        </button>
    </body>
</html>
```

Web Storage API – primjer (2)

```
if(!localStorage.getItem('bgcolor')) {
    populateStorage();
  } else {
    setStyles();
  function populateStorage() {
    localStorage.setItem('bgcolor', document.getElementById('bgcolor').value);
    localStorage.setItem('font', document.getElementById('font').value);
    localStorage.setItem('image', document.getElementById('image').value);
    setStyles();
                   function setStyles() {
                       var currentColor = localStorage.getItem('bgcolor');
                       var currentFont = localStorage.getItem('font');
                       var currentImage = localStorage.getItem('image');
                       document.getElementById('bgcolor').value = currentColor;
                       document.getElementById('font').value = currentFont;
                       document.getElementById('image').value = currentImage;
                       htmlElem.style.backgroundColor = '#' + currentColor;
                       pElem.style.fontFamily = currentFont;
```

imgElem.setAttribute('src', currentImage);

Mikropodaci (1)

- Mikropodaci (*microdata*) predstavljaju strukture podataka koje se koriste unutar HTML5 web stranica
 - Definirane od strane korisnika zapisuju različite podatke i tipove podataka, imaju vlastiti rječnik i strukturu
 - Generička primjena, može ih biti proizvoljno mnogo, nisu unificirane, podaci su pomiješani sa HTML5 kodom
 - Jednostavan način za opis neke semantike na strukturiran način

Mikropodaci (2)

- Korištenjem mikropodataka definiraju se grupe uređenih parova zapisa (items) (naziv, svojstvo)
- Globalni atributi koji se mogu koristiti s bilo kojim HTML5 elementom:
 - itemid globalni i jedinstveni identifikator zapisa
 - itemscope naziv, stvara novi zapis (item)
 - itemprop svojstvo, dodaje svojstvo (property) zapisu
 - itemref svojstva koje nisu nasljednici elementa definiranih atributom itemscope mogu se pridružiti zapisu pomoću itemref atributa
 - itemtype određuje URL rječnika kojim su definirana svojstva zapisa definiranih atributom itemprop

Mikropodaci – primjer (1)

```
<div itemscope itemtype="http://schema.org/Images">
        <img itemprop = "imageUniZg" src = " https://www.fer.unizg.hr/_pub/
themes_static/fer2016/default/img/UniZg_logo.png" alt = "UniZG_logo">
        <img itemprop = "imageFER" src = " https://www.fer.unizg.hr/_pub/th
emes_static/fer2016/default/img/FER_logo.png" alt = "FER_logo">
        </div>
```

Mikropodaci – primjer (2)

```
<html>
   <body>
      <div itemscope itemtype="http://schema.org/SoftwareApplication">
  <span itemprop="name">Angry Birds</span> -
  REQUIRES <span itemprop="operatingSystem">ANDROID</span><br>
  <link itemprop="applicationCategory" href="http://schema.org/GameApplicatio")</pre>
n"/>
  <div itemprop="aggregateRating" itemscope itemtype="http://schema.org/Aggre</pre>
gateRating">
    RATING:
    <span itemprop="ratingValue">4.6</span> (
    <span itemprop="ratingCount">8864</span> ratings )
  </div>
  <div itemprop="offers" itemscope itemtype="http://schema.org/Offer">
    Price: $<span itemprop="price">1.00</span>
    <meta itemprop="priceCurrency" content="USD" />
  </div>
                                                Angry Birds - REQUIRES ANDROID
</div>
                                                RATING: 4.6 (8864 ratings)
   </body>
                                                Price: $1.00
</html>
```

Mikropodaci – primjer (2)

```
<html>
   <body>
      <div itemscope itemtype="http://schema.org/SoftwareApplication">
  <span itemprop="name">Angry Birds</span> -
  REQUIRES <span itemprop="operatingSystem">ANDROID</span><br>
  link itemprop Structured Data Testing Tool
                                                                g/GameApplicatio
n"/>
                 Googleov online alat za izdvajanje strukture
                 mikropodataka iz HTML koda web stranice
  <div itemprop=</pre>
                                                                schema.org/Aggre
gateRating">
                 https://developers.google.com/search/docs/adv
    RATING:
    <span itempr anced/structured-data/intro-structured-data</pre>
    <span itemprop="ratingCount">8864</span> ratings )
  </div>
  <div itemprop="offers" itemscope itemtype="http://schema.org/Offer">
    Price: $<span itemprop="price">1.00</span>
    <meta itemprop="priceCurrency" content="USD" />
  </div>
                                                Angry Birds - REQUIRES ANDROID
</div>
                                                RATING: 4.6 (8864 ratings)
   </body>
                                                Price: $1.00
</html>
```

Web Workers API (1)

- Tipično prilikom izvršavanja različitih skripti unutar HTML stranice web preglednik prestaje reagirati na naredbe korisnika ("zamrzne se") sve dok skripta ne završi.
- Web radnici (Web workers) su jednostavan način za izvršavanja JavaScript programskog koda u zasebnoj dretvi neovisno od prikaza web stranice.
 - Web worker dretva može se izvršavati bez ometanja rada korisničkog sučelja web preglednika.
 - Obično se koriste za implementaciju složenih i procesorski zahtjevnih zadataka.
 - Izvršavaju se asinkrono na klijentu.

Web Workers API (2)

- Prvo je potrebno provjeriti da li web preglednik podržava Web Workers if (typeof(Worker) !== "undefined")
- Izvorni kod Web Workera nalazi se u zasebnoj JavaScript datoteci (npr. demo_workers.js)

 postMessage(var);
 - Web Worker šalje podatke u HTML stranicu metodom
- …iz koje se kreira Web Worker objekt u HTML stranici

```
if (typeof(w) == "undefined") {
   w = new Worker("demo_workers.js");
}
w.onmessage = function(event){
   document.getElementById("result").innerHTML
   = event.data;
};
```

- Nakon toga HTML stranica može primati i slati podatke prema Web Workeru
- Objekt Web Worker se može uništiti (i osloboditi zauzeta memorija) w.terminate();
- …ili ponovno koristiti kasnije u kôdu w = undefined;

Web Workers API – primjer


```
<!DOCTYPE html>
<html>
<body>
Count numbers: <output id="result"></output>
<button onclick="startWorker()">Start Worker</button>
<button onclick="stopWorker()">Stop Worker</button>
<script>
var w;
function startWorker() {
  if (typeof(Worker) !== "undefined") {
    if (typeof(w) == "undefined") {
      w = new Worker("demo workers.js");
    w.onmessage = function(event) {
      document.getElementById("result").innerHTML = event.data;
    };
  } else {
    document.getElementById("result").innerHTML = "Sorry! No Web Worker support.";
function stopWorker() {
 w.terminate();
 w = undefined;
</script>
</body>
</html>
```

WebSocket API (1)

- WebSocket API omogućuje otvaranje dvosmjerne (full-duplex) komunikacijske sesije između web preglednika na klijentu i poslužitelja
 - WebSocket je transportni protokol (OSI 7) koji se odvija putem TCP socketa
 - Slanje poruka poslužitelju i primanje odgovore obavlja se temeljem događaja (event-based) bez potrebe slanja klijentskih zahtjeva i odgovora sa poslužitelja (polling)
 - Koristi jednu klijentsku utičnicu (socket) dostupnu kroz standardnizirano
 JavaScript sučelje u preglednicima koji podržavaju HTML5
- Koristi se pri izradi web aplikacija za rad u bliskom stvarnom vremenu:
 - Cijene dionica, financijska tržišta, ...
 - Chat
 - Interakcija s korisnicima u stvarnom vremenu
 - Praćenje položaja (live location tracking)
 - loT
 - Upravljanje WebRTC pozivima

WebSocket API (2)

WebSocket Tester

Supports both,
ws and wss protocols

Konstruktor:

```
var Socket = new WebSocket(url, [protocal] );
url = URL na koji se utičnica povezuje
protocol = opcionalni argument, pod-protokol poslužitelja
```

Najvažnije metode i događaji:

```
      Socket.send()
      Socket.onopen()
      Socket.onerror()

      Socket.close()
      Socket.onmessage()
      Socket.onclose()
```

```
// Create WebSocket connection.
const socket = new WebSocket('ws://localhost:8080');

// Connection opened
socket.addEventListener('open', function (event) {
    socket.send('Hello Server!');
});

// Listen for messages
socket.addEventListener('message', function (event) {
    console.log('Message from server ', event.data);
});
```

WebSocket API – jednostavan primjer


```
<script type = "text/javascript">
         function WebSocketTest() {
            if ("WebSocket" in window) {
               alert("WebSocket is supported by your Browser!");
               // Let us open a web socket
               var ws = new WebSocket("ws://localhost:9998/echo");
               ws.onopen = function() {
                  // Web Socket is connected, send data using send()
                  ws.send("Message to send");
                  alert("Message is sent...");
               };
               ws.onmessage = function (evt) {
                  var received_msg = evt.data;
                  alert("Message is received...");
               };
               ws.onclose = function() {
                  // websocket is closed.
                  alert("Connection is closed...");
               };
            } else {
               // The browser doesn't support WebSocket
               alert("WebSocket NOT supported by your Browser!");
</script>
```

WebSocket API – jednostavan primjer


```
<script type = "text/javascript">
                                                                                                  WebSockets
        function WebSocketTest(
                               Za pokretanje cjelokupnog kôda ovog jednostavnog primjera
           if ("WebSocket" in w
                               potreban je web poslužitelj koji podržava WebSocket
              alert("WebSocket
                               WebSocket ekstenzija za Apache HTTP Server:
              // Let us open a
              var ws = new WebS
                               https://code.google.com/p/pywebsocket/
              ws.onopen = function() {
                 // Web Socket is connected, send data using send()
                 ws.send("Message to send");
                 alert("Message is sent...");
              };
              ws.onmessage = function (evt) {
                   <!DOCTYPE HTML>
                   <html>
              };
                      <head>
                         <script type = "text/javascript">
              ws.or
                        </script>
                      </head>
              };
           } else
                      <body>
                         <div id = "sse">
              // TK
                             <a href = "javascript:WebSocketTest()">Run WebSocket</a>
              alert
                         </div>
                      </body>
</script>
                   </html>
```

WebSocket API – cjelovit primjer u Node.js (1)

```
// Node.js socket server script
const net = require('net');
// Create a server object
                                                                Poslužitelj u
const server = net.createServer((socket) => {
                                                                  Node.js
  socket.on('data', (data) => {
    console.log(data.toString());
  });
  socket.write('SERVER: Hello! This is server speaking.<br>');
  socket.end('SERVER: Closing connection now.<br>');
}).on('error', (err) => {
  console.error(err);
});
   Open server on port 9898
server.listen(9898, () => {
  console.log('opened server on', server.address().port);
});
```

Pokreće *socket* poslužitelj na portu 9898 (createServer), te "sluša" za zahtjeve za povezivanjem (server.listen). Šalje niz znakova (socket.write) na svako uspješno spajanja klijenta. Nakon toga *socket* se zatvara (socket.end). Pokretanje i greške se logiraju.

WebSocket API – cjelovit primjer u Node.js (2)

```
// Node.js socket client script
const net = require('net');
// Connect to a server @ port 9898
                                                                  Klijent u
const client = net.createConnection({ port: 9898 }, () => {
                                                                  Node.js
  console.log('CLIENT: I connected to the server.');
  client.write('CLIENT: Hello this is client!');
client.on('data', (data) => {
  console.log(data.toString());
  client.end();
});
client.on('end', () => {
  console.log('CLIENT: I disconnected from the server.');
});
```

Klijent se pokušava spojiti na port 9898 (createConnection). Ako je povezivanje uspješno, klijent šalje niz znakova (client.write) na poslužitelja. Ako poslužitelj pošalje poruku klijentu ona se dohvaća u 'data' metodi za upravljanjem događaja (client.on('data', (data)) te se ispisuje na ekranu (console.log).

WebSocket API – cjelovit primjer u Node.js (3)

```
WebSockets
```

```
// Node.js WebSocket server script
const http = require('http');
const WebSocketServer = require('websocket').server;
                                                                WebSocket
const server = http.createServer();
                                                                poslužitelj u
server.listen(9898);
                                                                  Node.js
const wsServer = new WebSocketServer({
    httpServer: server
});
wsServer.on('request', function(request) {
    const connection = request.accept(null, request.origin);
    connection.on('message', function(message) {
      console.log('Received Message:', message.utf8Data);
      connection.sendUTF('Hi this is WebSocket server!');
    });
    connection.on('close', function(reasonCode, description) {
        console.log('Client has disconnected.');
    });
});
```

Pokreće **WebSocket API** poslužitelj na portu 9898 (server.listen) jednake funkcionalnosti kao prethodni poslužitelj. Koristi programski paket treće strane <u>WebSocket NPM package</u> za jednostavno kreiranje poslužitelja (WebSocketServer).

https://www.pubnub.com/blog/nodejs-websocket-programming-examples/

WebSocket API – cjelovit primjer u Node.js (4)

```
WebSockets
```

```
<!DOCTYPE html>
<html>
<head>
                                                                WebSocket
  <title>WebSocket Playground</title>
                                                                  klijent u
</head>
                                                                  Node.js
<body>
</body>
<script>
const ws = new WebSocket('ws://localhost:9898/');
ws.onopen = function() {
    console.log('WebSocket Client Connected');
    ws.send('Hi this is web client.');
};
ws.onmessage = function(e) {
  console.log("Received: '" + e.data + "'");
</script>
</html>
```

Deklaracija WebSocket klijenta (WebSocket) je podržana od HTML5 web preglednika. Koristi se metoda za upravljanjem događaja onmessage za primanje poruka sa poslužitelja.

https://www.pubnub.com/blog/nodejs-websocket-programming-examples/